

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

29 maart 2004

ONTWERP VAN DECREET

**houdende goedkeuring van het Maasverdrag,
ondertekend in Gent op 3 december 2002**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Peter De Ridder**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Eric Van Rompuy ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, André Moreau, Stefaan Platteau ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Johan Van Brusselen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

Zie :

2147 (2003-2004)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Jef Tavernier, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking	4
I.1. Situering	4
I.2. Bespreking	4
I.3. Betekenis voor en betrokkenheid van het Vlaamse Gewest	5
I.4. Financiële weerslag	6
I.5. Procedureverloop	7
I.6. Besluit	7
II. Bespreking	7
III. Stemmingen	7
III.1. Artikelsgewijze stemming	7
III.2. Stemming over het geheel	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op dinsdag 16 maart 2004 het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Maasverdrag, ondertekend in Gent op 3 december 2002, behandeld. Het ontwerp van decreet werd met eenparigheid van stemmen aangenomen.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER JEF TAVERNIER, VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU, LANDBOUW EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

I.1. Situering

Het Maasverdrag werd op 3 december 2002 te Gent ondertekend door de Bondsrepubliek Duitsland, het Koninkrijk België, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Vlaamse Gewest, het Waals Gewest, de Franse Republiek, het Groothertogdom Luxemburg en het Koninkrijk der Nederlanden. Dit verdrag zal het huidige Verdrag inzake de bescherming van de Maas (Verdrag van Charleville-Mézières dat op 26 april 1994 werd ondertekend) vervangen. Bij diezelfde gelegenheid werd ook het Verdrag inzake de bescherming van de Schelde ondertekend.

De bij het aanvankelijke verdrag van 26 april 1994 opgerichte Internationale Commissie voor de bescherming van de Maas wordt nu vervangen door de Internationale Maascommissie.

Met de beide verdragen (Maas en Schelde) is het volgens de minister de bedoeling gestalte te geven aan de Europese Kaderrichtlijn Water (richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid) en aan het integraal waterbeleid in het algemeen.

De aanvankelijke verdragen, met als enig toepassingsgebied de waterkwaliteit van de hoofdstroom, dienden zo drastisch aangepast te worden dat de partijen beslist hebben twee nieuwe verdragen op te stellen.

De minister wijst er daarbij echter wel op dat de verdragen inzake de bescherming van de Maas respectievelijk Schelde hoe dan ook de grondslag vormden voor de nieuwe verdragen, terwijl ook het acquis van de verdragen van 26 april 1994 (Maas en Schelde) wordt behouden.

I.2. Bespreking

De titel van het verdrag is gewijzigd om aan te geven dat het nieuwe verdrag niet enkel de kwaliteit van het stroomgebied behandelt, maar verdergaand is en o.a. ook de kwantiteit behelst.

De definities van de Kaderrichtlijn Water worden gehanteerd. In het Maasverdrag stemt het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Maas overeen met het stroomgebied van de Maas.

De verdragspartijen streven het bereiken van een duurzaam en integraal waterbeheer na, in het bijzonder rekening houdend met de multifunctionaliteit van de betrokken stroom.

De partijen zullen samenwerken om :

- de tenuitvoerlegging van de verplichtingen uit de kaderrichtlijn water af te stemmen ;
- om één enkel beheerplan voor het internationaal stroomgebiedsdistrict op te stellen ;
- om voorzorgsmaatregelen en beschermingsmaatregelen tegen hoogwater af te stemmen en bij te dragen tot het afzwakken van de effecten van hoogwater en perioden van droogte ;
- om maatregelen ter voorkoming en bestrijding van calamiteuze waterverontreiniging af te stemmen en te zorgen voor de noodzakelijke informatiedoorgeleiding.

De nieuwe verdragen (Maas en Schelde) zijn volgens de minister in die zin uniek dat zij bestaande internationale riviercommissies aanduiden als forum voor de coördinatie van de Kaderrichtlijn Water.

De partijen zullen ook het beleid inzake het beheer van sedimenten op elkaar afstemmen en het storten en terugstorten, alsmede het verplaatsen in benedenstroomse richting, van verontreinigde baggerspecie zoveel mogelijk beperken.

De Internationale Commissie van de Maas brengt adviezen of aanbevelingen uit om het Maasverdrag uit te voeren en neemt besluiten m.b.t. de interne organisatie en over de noodzakelijk geachte werkorganisatie. De multilaterale afstemming van de tenuitvoerlegging van de verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water vindt eveneens plaats in de Commissie.

De Commissie verleent ten slotte ook adviezen en aanbevelingen ter verbetering van de preventie van en de bescherming tegen hoogwater, voor het afzwakken van de effecten van perioden van droogte, ter voorkoming en bestrijding van calamiteuze waterverontreiniging, e.a.

In zijn briefadvies van 14 oktober 2002 had de MiNa-Raad scherpe bedenkingen over de slagkracht van het verdrag waarbij de Commissie herleid is tot een forum voor uitwisseling van informatie en adviesorgaan. Dit is correct maar ook hier hebben de Vlaamse, samen met de Nederlandse onderhandelars, een compromis moeten sluiten met andere partijen die de verdragen vooral zien als samenwerkingsovereenkomsten waarbij de engagementen niet onder dwang, maar in een geest van wederzijds vertrouwen worden nageleefd. De minister wijst er daarbij op dat het Nederlands-Vlaamse voorstel om naast de taken van de Commissie, ook een artikel 'Verplichtingen van de Partijen' te voorzien, door twee partijen resoluut werd afgewezen en verder door geen enkele andere partij werd gesteund.

Verdere argumenten waarom er zowel in het Maas als het Scheldeverdrag geopteerd wordt voor adviezen en aanbevelingen in plaats van beslissingen inzake de tenuitvoerlegging van de beide verdragen zijn de volgende :

- (a) een belangrijk deel van de bepalingen vallen onder de Kaderrichtlijn Water en moeten sowieso via het communautair recht geïmplementeerd worden, en ;
- (b) bij nader inzien worden ook in de huidige verdragen geen bindende beslissingen genomen, zoals in het Verdrag inzake de bescherming van het mariene milieu van de Noordoost-Atlantische Oceaan, gesloten te Parijs op 22 september 1992.

Alhoewel er kan gesteld worden dat een meer bindende besluitvorming theoretisch moet leiden tot een sterkere invulling van de verplichtingen van het Maasverdrag mag daaruit niet worden afgeleid dat een soepeler samenwerkingsverband per se moet leiden tot minder resultaten. De geest van wederzijds vertrouwen kan volgens de minister eveneens een heilzame werking hebben.

In essentie wordt het acquis van de verdragen van 26 april 1994 overgenomen en de engagementen van de Verklaringen van Luik respectievelijk Namen inzake de bescherming tegen overstromingen geïntegreerd.

In het verdrag wordt verder de ook de samenstelling en de werkwijze van de Maascommissie geregeld.

Wat de waarnemers en samenwerking met derden betreft, werd in het onderhandelingsproces het voorstel van de MiNa-Raad van 3 mei 2001 inzake de samenwerking met de NGO's, belangenorganisaties en sectoren door de Vlaamse delegatie verdedigd. Aangezien de meeste partijen intern nog geen definitieve regeling hebben getroffen omtrent publieke participatie, werd geen concreet voorstel in de nieuwe verdragen opgenomen. In de beide nieuwe verdragen hebben de NGO's wel de status van waarnemer gekregen, hetgeen niet het geval was in de bestaande verdragen.

De modaliteiten van de samenwerking en de voorwaarden voor de toelating zijn ondertussen goedgekeurd via het nieuwe huishoudelijke en financiële reglement van de Maascommissie dat werd goedgekeurd door de plenaire vergadering op 28 november 2003.

Wat de financiering betreft, is er voor beide verdragen een herziening van de verdeelsleutel van de bijdragen van de verdragsluitende partijen, gezien de uitbreiding van het geografisch toepassingsgebied, het aantal verdragsluitende partijen en de bevoegdheden.

De minister preciseert dat de procentuele bijdrage van het Vlaamse Gewest voor het Maasverdrag verhoudingsgewijs een gevoelige daling kent, namelijk van 7 naar 5 %. Dit komt hoofdzakelijk door de toevoeging van het Duitse deel (14,5 %) van het Maasstroomgebied ; het aandeel van het Groothertogdom Luxemburg is zeer beperkt, met name een kleine halve percent.

De respectieve Commissies kunnen in geval van latere toetreding of uittreding van verdragsluitende partijen, of naar hun oordeel bijzondere activiteiten, een andere verdeelsleutel bepalen.

Verder regelen de beide verdragen de geschillenbeslechting, de relatie met andere verdragen, de inwerkingtreding en de authentieke teksten en neerlegging.

I.3. Betekenis voor en betrokkenheid van het Vlaamse Gewest

Zowel het Maasverdrag als het Scheldeverdrag zijn gemengde verdragen, in die zin dat ze zowel be-

trekking hebben op bevoegdheden van de gewesten als van de federale overheid.

De gewestbevoegdheden betreffen meer bepaald het leefmilieu en het waterbeleid (artikel 6, § 1, II., van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals gewijzigd), de ontwatering (artikel 6, § 1, III., 9°, van de bijzondere wet) en de openbare werken en het vervoer (artikel 6, § 1, X., van de bijzondere wet).

De federale overheid is bevoegd voor de regelgeving met betrekking tot de territoriale zee inclusief de kustwateren zeewaarts vanaf de gemiddelde laagste laagwaterlijn (residuaire territoriale bevoegdheid, overgangsbepaling bij artikel 35 van de Grondwet) en voor het vaststellen van productnormen (artikel 6, § 1, II., vijfde lid, 1°). Daarnaast beschikt de federale overheid over bevoegdheden inzake het prijsbeleid voor drinkwater.

De uitbreiding van het toepassingsgebied in de Verdragen van Gent ten opzichte van de bestaande Verdragen van Charleville-Mézières betreft in het bijzonder :

- (a) de internationale coördinatie van de Kaderrichtlijn Water voor de internationale stroomgebiedsdistricten van de Maas (respectievelijk Schelde) ;
- (b) het integraal waterbeleid – vroeger werd enkel de kwaliteit van de hoofdrivier beschouwd – en ;
- (c) de integratie in het Maasverdrag van de transnationale Werkgroep Hoogwater Maas.

Dit past volgens de minister volledig in het door Vlaanderen gevoerde beleid van integraal waterbeheer zoals bepaald in het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (BS 14.11.03). Uiteraard worden in de nieuwe verdragen de bestaande overeenkomsten uit de huidige verdragen verdergezet.

I.4. Financiële weerslag

Elke verdragsluitende partij draagt de kosten van haar vertegenwoordiging in de betrokken Commissie.

De overige aan de werkzaamheden van de Commissie verbonden kosten (met inbegrip van het secretariaat) worden door de verdragsluitende partijen gedragen volgens de voorziene verdeelsleutel.

De multilaterale coördinatie van de Kaderrichtlijn Water in de Internationale Maascommissie heeft geen financiële implicaties andere dan deze welke normaal voortvloeien uit de verplichte toepassing van de Europese richtlijnen.

De integratie van het multilateraal overleg van de waterkwantiteitsaspecten (hoogwaterproblematiek en voorkomen en herstellen van droogte), met o.a. de inkadering van de Werkgroep Hoogwater Maas binnen de Maascommissie, creëert een bijkomende taak van de Maascommissie. Dit impliceert luidens de minister echter geen meerkost ten opzichte van de bestaande kosten van de partijen daar dit enkel een verschuiving betekent naar een ander forum. Het stroomlijnen van het multilateraal overleg in één commissie per stroomgebiedsdistrict zal op termijn zelfs een globaal gunstige financiële weerslag voor de verdragsluitende partijen betekenen.

Voor wat betreft de uitvoering van het integraal waterbeleid door het Vlaamse Gewest werd de financiële weerslag van de uitvoering van de taken van de Kaderrichtlijn Water, zoals de monitoring en de opmaak van de internationale stroomgebiedsbeheersplannen, reeds geraamd bij de behandeling van het ontwerpdecreet integraal waterbeleid.

De ondersteunende opdrachten van de Maascommissie, in het bijzonder bij de opmaak van het gezamenlijke stroomgebiedbeheerplan, kunnen tot nu toe nog niet met precisie worden begroot aangezien er momenteel nog studies aan de gang zijn bij de Europese Commissie aangaande de interpretatie van de uitvoering van de verschillende verplichtingen van de Kaderrichtlijn Water. Op basis van een inschatting door het secretariaat van de Commissie zijn de verdragspartijen het erover eens dat de uitbreiding van de taken van de Commissie een weerslag zal hebben op de werkingskosten.

De weerslag van de nieuwe verdragen (Maas en Schelde) op de bijdragen van het Vlaamse Gewest worden bepaald door twee factoren : ten eerste, de verhoging van de werkingskosten door de uitbreiding van de taken van de beide Commissies ; ten tweede, door de verandering van de verdeelsleutel die, zoals reeds aangehaald, voor het Vlaamse Gewest in globo lager ligt.

Specifiek voor de Maascommissie dient hierbij wel nog opgemerkt dat er weliswaar een verhoging van de vertaalkosten is door het invoeren van een derde taal, namelijk het Duits.

Voor de Maascommissie kunnen we derhalve stellen dat er netto een kleine vermindering is van de bijdrage voor een waarde van afgerond 1.000 euro.

I.5. Procedureverloop

België streeft er volgens de minister naar om zowel het Maasverdrag als het Scheldeverdrag met spoed te ratificeren. Aangezien het om “gemengde” verdragen gaat dienen zowel de federale overheid als de drie gewesten elk een eigen goedkeuringsprocedure te doorlopen.

De Raad van State beperkte zich tot de mededeling dat het ontwerp geen aanleiding gaf tot opmerkingen.

De MiNa-Raad stelde in haar antwoord van 22 december 2003 dat de impact van haar eerdere informele advies van 14 oktober 2002 blijkbaar beperkt was geweest, zodat de Raad haar opmerkingen wellicht zou herhalen. De MiNa-Raad besloot daarom geen advies uit te brengen binnen de gestelde termijn. Evenwel kondigde de Raad aan om de verdragen op eigen initiatief toch nog te bespreken, maar in een bredere context.

De SERV stelde in zijn antwoord van 10 december 2003 dat hij geen advies wenste uit te brengen, daar het louter ging om een instemming met internationale verdragen die reeds door België waren ondertekend. Naar aanleiding van de adviesvraag vroeg de SERV wel, dat het Vlaamse Gewest zou aansturen op een brede invulling van het begrip “NGO’s” in de huishoudelijke reglementen van de Internationale Maascommissie en de Internationale Scheldec commissie. Ook moet de samenwerking met de NGO’s in de huishoudelijke reglementen voldoende uitgewerkt zijn.

Op 28 november 2003 vond de plenaire vergadering van de vernieuwde IMC plaats. Tijdens deze vergadering werd het nieuwe huishoudelijk en financieel reglement goedgekeurd, alsook de procedure voor de tenuitvoerlegging van de bepalingen inzake de samenwerking met de NGO’s, zoals voorzien in het nieuwe reglement. In dit reglement en in de procedure wordt in belangrijke mate tegemoet gekomen aan de verzuchtingen van de MiNa-Raad en de SERV inzake de participatie van de NGO’s in de werkzaamheden van de IMC.

I.6. Besluit

Afsluitend meent de minister te mogen stellen dat Vlaanderen een voortrekkersrol gespeeld heeft in de totstandkoming van deze nieuwe verdragen. Hij preciseert dat de verdragen geen eindpunt zijn, doch een beginpunt. Het moeilijke werk moet nog beginnen : het opstellen van een gezamenlijk stroomgebiedbeheerplan en maatregelenprogramma voor de Schelde en voor de Maas, die als rugengraat moeten dienen voor een gezamenlijk waterbeleid. Een waterbeleid waarin niet enkel de waterkwaliteit, maar ook de beveiliging tegen wateroverlast en de garantie van voldoende water voor de verschillende functies centraal staan.

Om al die redenen verzoekt de minister de commissieleden dan ook om het instemmingsdecreet met het nieuwe Maasverdrag te willen goedkeuren.

II. BESPREKING

Er worden geen opmerkingen geformuleerd bij het ontwerp van decreet.

III. STEMMINGEN

III.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd, wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd, wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

III.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd, wordt het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Maasverdrag, ondertekend in Gent op 3 december

2002 ten slotte eveneens aangenomen bij unanimité van acht stemmen.

De verslaggever,

De waarnemend voorzitter,

Peter DE RIDDER

Stefaan PLATTEAU
